

การบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสู่การพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีความสุข
ในยุคความปกติถาวร : กรณีศึกษาโรงเรียนเครือหวายวิทยาคม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด*

PROFESSIONAL LEARNING COMMUNITY MANAGEMENT TO CREATE HAPPY
LEARNING DEVELOPMENT IN THE NEXT NORMAL ERA : A CASE STUDY OF
THE KRUEWAIWITTAYAKOM SCHOOL UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE CHANTHABURI TRAT

วัชรินทร์ อุดหนองเล้า*, เรืองวิทย์ นิลโคตร, อธิกร วรบำรุงกุล

Watcharin Audnonglao, Reongwit Nilkote, Theerangkoon Warabamrungkul

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จันทบุรี ประเทศไทย

Faculty of Education, Rambhai Barni Rajabhat University, Chanthaburi, Thailand

*Corresponding author Email: Watcharin1994bill@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในยุคความปกติถาวร โรงเรียนเครือหวายวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด 2) สังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขในยุคความปกติถาวร และ 3) เสนอแนวทางการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสู่การพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีความสุขในยุคความปกติถาวร เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม และการสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม เครื่องมือได้แก่แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 10 คน และแบบสนทนากลุ่ม ผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 5 คน เป็นการเลือกแบบเจาะจง วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา ตรวจสอบด้วยเทคนิคสามเส้า และนำเสนอเชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในยุคความปกติถาวรประกอบด้วย 1.1) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันในการทำงานอย่างมีภาวะผู้นำ 1.2) มุ่งพัฒนาคุณภาพผู้เรียน 1.3) การเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพแบบกัลยาณมิตร 1.4) พัฒนาการเรียนการสอนร่วมกันสู่วิถีปฏิบัติที่เป็นเลิศ และ 1.5) มีการสะท้อนผลการทำงานและแลกเปลี่ยนการปฏิบัติงาน 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขในยุคความปกติถาวร ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ 2.1) ปัจจัยด้านครูผู้สอน 2.2) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม 2.3) ปัจจัยด้านผู้เรียน และ 2.4) ปัจจัยด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ 3) แนวทางการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสู่การพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีความสุขในยุคความปกติถาวร พบว่า มี 2 รูปแบบ ได้แก่ 3.1) แบบเป็นทางการ เป็นรูปแบบดำเนินงานตามขั้นตอนที่สถานศึกษากำหนด และ 3.2) แบบไม่เป็นทางการ เป็นรูปแบบการปฏิบัติงานแบบดูแลใจครูร่วมกันในสภาวะจำเป็น

คำสำคัญ: ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ, ความสุข, ความปกติถาวร

* Received October 10, 2023; Revised October 18, 2023; Accepted October 28, 2023

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the management of professional learning communities in the next normal era; 2) to synthesize factors that affect happy learning in the next normal era, and 3) to propose professional learning community management guidelines for the development of happy learning in the next normal era. It is qualitative research. Collect data with in-depth interviews, focus groups, and participatory observations. Tools include in-depth interviews, 10 key informants, and group discussions, 5 key informants. It is selective, content analysis, triangular investigation, and descriptive presentation. The results of the research showed that 1) the management of professional learning communities in the next normal era consisted of 1.1) having a shared vision to work with leadership, 1.2) aiming to develop the quality of learners, 1.3) learning for professional development in a friendly manner, 1.4) developing collaborative teaching and learning towards best practices, and 1.5) reflecting on work and exchanging performances. 2. Factors affecting happy learning in the next normal era consisted of 4 aspects: 2.1) teacher factor, 2.2) environment factor, 2.3) learner factor, and 2.4). organizing learning activity factor. And 3. Guidelines for the management of professional learning communities leading to happy learning development in the next normal era, it was found that there were 2 forms, namely 3.1) Formal form is a form of operation according to the procedures specified by the educational institution. And 3.2). Informal is a form of collaborative care for teachers in times of need.

Keywords: Professional Learning Community, Happiness, Next Normal

บทนำ

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโควิด - 19 สร้างผลกระทบในการดำรงชีวิต การเรียน และการทำงานได้ส่งผลกระทบต่อสังคมไทย วิธีการดำเนินชีวิตในทุก ๆ ด้าน ทำให้ประชาชนทุกเพศทุกวัยจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อให้อยู่รอด ตั้งแต่การอยู่บ้าน และลดการเดินทาง ส่วนภาคธุรกิจ เช่น ร้านค้า ร้านอาหาร ศูนย์การค้า ธนาคาร ทั้งหมดต้องปรับตัว มีการเว้นระยะห่าง (Social distancing) การตรวจคัดกรอง การบันทึกการเข้าออก (Check in) สร้างมูลค่าความเสียหายทางเศรษฐกิจสูงกว่ากรณีของโรคซาร์ส (Sars) (สถาบันพระปกเกล้า, 2563) นอกจากนี้ ยังเกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการดำรงชีวิตของประชาชนและใช้ชีวิตตามแนวทางความปกติใหม่ (New Normal) เช่น การเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ และนำมาประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตกันมาก การปรากฏคำว่า Next Normal หรือความปกติถัดไปบ่งบอกถึง การใช้ชีวิตในรูปแบบใหม่ ของคนทุกวัยอันเป็นผลสืบเนื่องมาจากที่ได้ปรับตัวกับสถานการณ์โควิด - 19 เพื่อความอยู่รอดจนเกิดเป็นความคุ้นชิน ทั้งวิถีคิด วิธีเรียนรู้ วิธีสื่อสาร และวิถีปฏิบัติ (เสกสรรค์ พันธัญญะ, 2565) แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (Professional Community Learning: PLC) เป็นเครื่องมือทางการศึกษาในการดำรงชีวิตที่ดีของบุคลากรทางการศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 หัวใจสำคัญ คือ การเปลี่ยนบทบาทของครูจาก “การสอน” (Teacher) มาเป็น “ครูฝึก” (Coach) หรือครูผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ (Learning Facilitator) การเรียนรู้แบบปัจเจก (Individual Learning) มาเป็นการเรียนรู้แบบกลุ่ม (Team Learning) เปลี่ยนจากการแข่งขันมาเป็นการเน้นความร่วมมือ หรือช่วยเหลือแบ่งปัน และสร้างสังคมแห่งกัลยาณมิตรให้เกิดขึ้นในการเรียนรู้ (วิจารณ์ พานิช, 2559) เป็นกระบวนการสร้างการเปลี่ยนแปลงโดยเรียนรู้จากการปฏิบัติงานของกลุ่มบุคคลที่มาร่วมตัวกันเพื่อทำงาน

ร่วมกันและสนับสนุนซึ่งกันและกันโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ร่วมกันวางแผนเป้าหมายการเรียนรู้ของผู้เรียน ตรวจสอบ และสะท้อนผลการปฏิบัติงานทั้งในส่วนบุคคลและผลที่เกิดขึ้น โดยมุ่งเน้นและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นองค์รวม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) ดังกล่าวข้างต้นนั้นจะเห็นได้ว่า ในบริบทของสถานศึกษาการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษามีความจำเป็นจะต้องมีการนำกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพมาใช้ในการจัดการให้เกิดการทำงานแบบมีส่วนร่วมและดูแลซึ่งกันและกัน ทั้งความสัมพันธ์ระหว่างครูกับครู ครูกับนักเรียน และระหว่างนักเรียนกับนักเรียน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดเป้าหมายของการจัดการศึกษาอยู่ที่การพัฒนาทุกคนให้เป็น "คนเก่ง คนดี และมีความสุข" โดยมีการพัฒนาที่เหมาะสมกับช่วงวัย และเป็นไปตามศักยภาพ ความต้องการของสังคม ทั้งในด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้ และทักษะคุณธรรม และจิตสำนึกที่พึงประสงค์ และอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข ส่งผลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาต้องหันมาให้ความสำคัญและความสนใจในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณลักษณะดังกล่าว (สายรุ้ง ธิดา และคณะ, 2559) สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า "คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข และสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21" (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

จังหวัดจันทบุรี ตั้งอยู่ชายฝั่งทะเลด้านทิศตะวันออกของอ่าวไทย มีแนวชายฝั่งทะเลยาวประมาณ 87 กิโลเมตร อาณาเขตด้านทิศตะวันตกติดกับจังหวัดตราด และจังหวัดพระตะบอง ราชอาณาจักรกัมพูชา แนวเขตยาวประมาณ 86 กิโลเมตร (สำนักงานจังหวัดจันทบุรี, 2564) โรงเรียนเครือหวายวิทยาคมเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็กตั้งอยู่เขตพื้นที่อำเภอโป่งน้ำร้อน จังหวัดจันทบุรี ได้มีการจัดการเรียนการสอนในช่วงการแพร่ระบาดของโควิด - 19 ตามบริบทผู้เรียน ในปีการศึกษา 2565 โรงเรียนมีการประเมินความสุขของผู้เรียนพบว่า นักเรียนรู้สึกไม่สบายใจต่อการเรียนรู้สูงถึง 73 ราย ส่งผลทำให้สถานศึกษาจะต้องมีการปรับพฤติกรรม การอยู่ร่วมกันในโรงเรียนเพื่อความปลอดภัยควบคู่ไปกับสุขภาวะทางจิตใจของผู้เรียนและฟื้นฟูการเรียนการสอน พร้อมพัฒนาศักยภาพของครูผู้สอน (โรงเรียนเครือหวายวิทยาคม, 2564) การบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเป็นแนวทางหนึ่งที่สำคัญ ในการบริหารจัดการในการเสริมศักยภาพและสร้างความสุขให้กับนักเรียนและบุคลากร

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจในการศึกษาเรื่องการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสู่การพัฒนาการเรียนรู้ที่มีความสุขในยุคความปรกติถดถอย : กรณีศึกษาโรงเรียนเครือหวายวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด โดยมุ่งหวังว่าผลการศึกษาจะเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการบริหารจัดการต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในยุคความปรกติถดถอย โรงเรียนเครือหวายวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด
2. เพื่อสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขในยุคความปรกติถดถอย โรงเรียนเครือหวายวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด
3. เพื่อเสนอแนวทางการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสู่การพัฒนาการเรียนรู้ที่มีความสุขในยุคความปรกติถดถอย โรงเรียนเครือหวายวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นการศึกษาเฉพาะกรณี (Case Study Method) ซึ่งเป็นการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏการณ์หนึ่ง ๆ (One phenomena) ที่เน้นความชัดเจนเกี่ยวกับคุณลักษณะของกลุ่ม (ยาใจ พงษ์บริบูรณ์, 2553) ผู้วิจัยได้กำหนดการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เป็นการศึกษาข้อมูลเอกสาร (Documentary Research) โดยการทบทวนวรรณกรรม ค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ หนังสือ ตำรา บทความ รายงาน สภาพบริบท และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ

ขั้นตอนที่ 2 การเก็บข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่มกับผู้ให้ข้อมูลหลัก และการสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วม เครื่องมือ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับบริบทสถานศึกษา การบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ คณะกรรมการสถานศึกษาฯ ผู้บริหารการศึกษา อดีตผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา นักเรียน และผู้ปกครองจำนวน 10 คน และแบบสนทนากลุ่มเกี่ยวกับการดำเนินการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสู่การพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีความสุข ผู้ให้ข้อมูลหลักคือ ครูผู้สอนจำนวน 5 คน

ขั้นตอนที่ 3 สังเคราะห์โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Context analysis) และตรวจสอบด้วยเทคนิคสามเส้า (triangulation technique)

ขั้นตอนที่ 4 นำเสนอเชิงพรรณนาตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา

ภาพที่ 1 การสนทนากลุ่ม

ผลการวิจัย

1. ศึกษาการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในยุคความปรกติกลับไป โรงเรียนเครือข่ายวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตรีตร จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม มีข้อค้นพบ 3 ประเด็น ดังนี้

1.1 ด้านบริบทของพื้นที่ บริบทของพื้นที่โรงเรียนเครือข่ายวิทยาคม ภูมิประเทศที่ตั้งเป็นพื้นที่ราบเชิงเขาสลับเนินเตี้ย ๆ เป็นพื้นที่ชายแดนทางภาคตะวันออกของประเทศที่ติดกับกัมพูชา ประชาชนในพื้นที่ร้อยละ 90 ประกอบอาชีพเกษตรกรรมร้อยละ 5 ค้าขาย และเลี้ยงสัตว์ร้อยละ 2 ครอบคลุมพื้นที่ให้บริการทั้งหมด 11 หมู่บ้าน ประกอบด้วย บ้านมะรุ้ม บ้านคลองใหญ่ บ้านผักกาด บ้านเสียมจับ บ้านนา บ้านหนองบอน บ้านเครือข่าย บ้านโป่งน้ำร้อน บ้านสามสิบ และบ้านใหม่ เปิดการสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2564 (ข้อมูล 10 มิถุนายน 2564) มีนักเรียนทั้งหมด 180 คน และมีบุคลากรทั้งหมด 16 คน แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 1 คน ข้าราชการครู 12 คน พนักงานราชการ 2 คน และพี่เลี้ยงเด็กพิเศษ จำนวน 1 คน

มีนักเรียนที่สัญชาติกัมพูชา จำนวน 11 คน และสัญชาติลาว จำนวน 1 คน จากการศึกษาศักยภาพและจุดเด่นของโรงเรียนตามทัศนะของครูและนักเรียนสะท้อนให้เห็นด้านการบริหารสถานศึกษานับการการบริหารแบบมีส่วนร่วม และให้ความสำคัญกับการแสดงออก และการเปิดกว้างสำหรับความคิดเห็นของคณะครูทั้งด้านการบริหาร และการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับศักยภาพของครูและความต้องการของผู้เรียน นอกจากนี้แล้วยังให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมกับชุมชน เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับบริบทให้มากที่สุด ดังการสนทนาว่า

“โรงเรียนเปิดกว้างโดยเฉพาะการบริหารแบบมีส่วนร่วม ทุกคนมีความเท่าเทียมกันในการแสดงความคิดเห็น ทุกความคิดเห็นจะสรุปเป็นมติที่ประชุมนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นที่ยอมรับ ซึ่งเป้าหมายสูงสุดก็คือผู้เรียน ” (ตัวแทนครูคนที่ 1, 2566)

ด้านการส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนพื้นฐาน ปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญคือโรงเรียนมีครูครบทุกกลุ่มสาระ เทคโนโลยีสำหรับการเรียนการสอนมีความพร้อม รวมถึงแหล่งเรียนรู้สำหรับการสอนทักษะชีวิตที่พร้อมสามารถในการบูรณาการเทคโนโลยีและการระดมทรัพยากรได้อย่างเหมาะสม ส่งผลให้งานเป็นระบบและมีความคล่องตัวสูง ดังการสนทนาว่า

“เครือข่ายมีคุณครูพร้อมทุกสาระ ครูมีความพร้อมที่จะพัฒนาตัวเองอยู่ตลอดเวลา ชุมชนรอบ ๆ โรงเรียนให้ความร่วมมือทั้งในด้านแหล่งเรียนรู้ การเป็นวิทยากรช่วยคณะครู การแนะนำเครือข่ายใหม่ ๆ ในชุมชนที่จะมาร่วมกันสนับสนุนโรงเรียน ทำให้มีกิจกรรมเยอะมาก และเด่น สร้างแรงจูงใจให้กับนักเรียนได้เป็นอย่างดี” (ตัวแทนครูคนที่ 2, 2566)

กล่าวได้ว่า โรงเรียนเครือข่ายวิทยาคมมีศักยภาพทั้งด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ สังคมและวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ศักยภาพด้านครู และการมีส่วนร่วมที่เป็นปัจจัยสำคัญในการสนับสนุนการจัดการเรียนที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและผู้เรียน

1.2 ด้านการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จากการศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และคณะครูให้ความสำคัญกับการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพโดยเฉพาะในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ส่งผลให้มีการวางแผนรูปแบบการเรียนการสอนใหม่ ๆ ที่สอดคล้องกับสถานการณ์เปลี่ยนไปในยุคความปกติกลับไป มีขั้นตอน ดังนี้ 1) การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันในการทำงานอย่างมีภาวะผู้นำ การมีวิสัยทัศน์ผู้นำภายในโรงเรียน โดยผู้บริหาร คณะครู นักเรียน และผู้ปกครองร่วมกันกำหนดบทบาทผ่านเวทีการประชุมผู้ปกครอง และการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติในโรงเรียน 2) มุ่งพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพทำให้ครูได้มาแลกเปลี่ยนแนวทางการปฏิบัติ ระดมความคิด และหาวิธีการใหม่ ๆ เพื่อปรับปรุงการสอนของตนเองและขับเคลื่อนความสำเร็จของนักเรียน อีกทั้งยังเป็นการสะท้อนเกี่ยวกับการปฏิบัติการสอน และผลลัพธ์ของนักเรียน 3) การเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพแบบกัลยาณมิตร กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพทุกสัปดาห์เป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกในทีม และเป็นการพัฒนาตนเองร่วมกันอย่างมีกัลยาณมิตร ซึ่งก่อให้เกิดความสุขในองค์กร 4) พัฒนาการเรียนการสอนร่วมกันสู่วิถีปฏิบัติที่เป็นเลิศ ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพภายในโรงเรียนและที่อื่น ๆ ส่งผลให้ครูมีโอกาสเรียนรู้จากกันและกันอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอ และนำไปสู่วิถีปฏิบัติที่เป็นเลิศให้กับโรงเรียน และ 5) มีการสะท้อนผลการทำงานและแลกเปลี่ยนการปฏิบัติงาน การเรียนรู้จากคนอื่น ๆ ในวงชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพทำให้ครูสามารถไตร่ตรองถึงการปรับวิธีการสอน การปรับวิธีการปฏิบัติของตนเอง การยอมรับถึงความคิดเห็นที่แตกต่างหลากหลายเป็นการเพิ่มโอกาสด้านคุณค่าต่อการทำงาน ขั้นตอนต่าง ๆ ข้างต้นต้องขับเคลื่อนและดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอนจากการกำหนดวิสัยทัศน์จนถึงการสะท้อนผลการทำงาน และแลกเปลี่ยนการปฏิบัติงาน วงจรดังกล่าวจะทำให้ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพมีความสมบูรณ์แบบ ดังข้อสะท้อนจากสนทนากลุ่มว่า

“การประชุมและกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกัน จะเป็นแนวทางหนึ่งในการการพัฒนาตนเองของครู และนักเรียนให้มีความเป็นผู้นำในการชักพาให้คนอื่นกระทำการในทิศทางที่โรงเรียน หรือผู้บังคับบัญชาได้กำหนดเป้าหมายไว้ เป็นการฝึกให้ครูมีการแสดงออกทางความคิด กล้าที่จะนำเสนอมุมมองในการพัฒนางานร่วมกัน” (ตัวแทนครูคนที่ 1, 2566) และการสะท้อนจากการสัมภาษณ์เชิงลึกว่า

“ขั้นตอนทั้ง 5 จำเป็นจะต้องดำเนินงานให้ครบถ้วนครบ เพราะการขับเคลื่อน PLC ที่มีประสิทธิภาพ จำเป็นจะต้องมีองค์ประกอบทั้งหมดจะนำไปสู่การสร้างการทำงานร่วมกันให้เกิดผลลัพธ์สูงสุดก็คือจะเกิดประโยชน์กับนักเรียน” (ผู้บริหารสถานศึกษา, 2566)

1.3 การขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ จากการศึกษาพบว่า โรงเรียนมีรูปแบบการดำเนินงานด้วยกระบวนการ “4A - PLC” เป็นการประยุกต์ใช้หลักการศาสตร์แห่งพระราชฯ เข้าใจ - เข้าถึง - พัฒนา มาปรับใช้ในการวิเคราะห์ปัญหาและหาแนวทางในการดำเนินงานร่วมกัน ประกอบด้วย 1) Analyze วิเคราะห์บริบทโรงเรียน ด้วยการจัดตั้งกลุ่มแยกตามระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย และการร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัญหาที่กระทบต่อผู้เรียนหรือสิ่งที่ต้องการพัฒนาผู้เรียน 2) Apply จัดทำแผนการดำเนินงาน แยกเป็นกิจกรรมภายในห้องเรียนและกิจกรรมภายนอกห้องเรียน ครูจัดทำแผนงานการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ทั้งระบบสู่การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มุ่งเน้นการแก้ปัญหาภายในห้องเรียนโดยใช้กระบวนการการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) พัฒนาสื่อนวัตกรรม บริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก นิเทศเยี่ยมชั้นเรียนภายในกลุ่ม และการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน 3) Assessment การประเมินกิจกรรม มีการเผยแพร่ผลงานการจัดการเรียนการสอนผ่านช่องทางออนไลน์ และแผนเพจเฟซบุ๊กของครูผู้สอน และ 4) AAR (After Action Review : AAR) การทบทวน เป็นการทบทวนระหว่างการทำงานและบันทึกการมีส่วนร่วมในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Logbook) รายงานผู้บริหารทุกสัปดาห์ และนำเสนอรายงานสรุปผลการแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มเมื่อสิ้นภาคเรียน เป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของโรงเรียน โดยแบ่งกลุ่มเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ต้องการพัฒนาเรื่องการพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีความสุขในสถานการณ์โควิด - 19 และกลุ่มระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่ต้องการพัฒนาเรื่องการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สามารถสรุปได้ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงขั้นตอนการขับเคลื่อนงานสู่การปฏิบัติด้วยกระบวนการ “4A - PLC”

ขั้นตอนการขับเคลื่อน	จุดมุ่งหมาย	ผลลัพธ์ที่ต้องการ
1. Analyze วิเคราะห์บริบทโรงเรียน	ตั้งกลุ่มชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ และการร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัญหาที่กระทบต่อผู้เรียน	การเข้าใจถึงสาเหตุของปัญหาเพื่อเตรียมวางแผนดำเนินงานพัฒนาผู้เรียนด้วยกัน
2. Apply จัดทำแผนการดำเนินงาน	การปรับประยุกต์ใช้วิธีการ แนวทาง และสร้างเครื่องมือในการพัฒนาผู้เรียน	ครูได้วิธีการในการพัฒนาผู้เรียนที่เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน
3. Assessment การประเมินกิจกรรม	มีการประเมินผลการดำเนินการด้วยเทคนิควิธีการที่หลากหลายและเหมาะสมกับผู้เรียน	มีเครื่องมือในการวัดประเมินผลที่เกิดกับผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมาย เกิดนวัตกรรม และวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศในการดำเนินงาน
4. AAR การทบทวน	การร่วมกันสะท้อนผลการดำเนินงานเพื่อปรับปรุง และพัฒนาการดำเนินงานในวงรอบถัดไป	การประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันบ่อยขึ้น และบันทึกการมีส่วนร่วมในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Logbook) เพื่อรายงาน

2. สังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขในยุคความปรกฏถัดไป โรงเรียนเครือข่ายวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม พบ 2 ประเด็น ดังนี้

2.1 ทศนคติด้านความสุขในยุคความปรกติถัดไป ครูและนักเรียนเห็นว่า การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ได้ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตและการจัดการเรียนการสอน และความสุขของครูและนักเรียน อย่างไรก็ตามปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญในส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข ในยุคความปรกติถัดไปนั้นอย่างน้อย 2 ประการ คือ ทศนคติภาพของโรงเรียนและทศนคติเชิงบวกในการดำเนินชีวิต ทศนคติภาพที่เป็นจุดแข็ง (Strengths) คือ การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่เปิดกว้างต่อการเสนอความคิด การมีส่วนร่วมร่วมกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง กิจกรรมที่มีหลากหลาย สามารถสร้างสรรค์และพัฒนการเรียนรู้ตามความต้องการของผู้เรียน ในส่วนของทศนคติเชิงบวก ผู้บริหารและคณะครูให้ความสำคัญกับการปฏิสัมพันธ์กันภายในองค์กรว่าเป็นสิ่งสะท้อนความสุขของบุคลากร การส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้มีโอกาสในการพัฒนาศักยภาพตนเองและสร้างสรรค์กิจกรรมส่งผลให้มีความสุขและสบายใจต่อการทำงาน ดังการสนทนากลุ่มว่า

“การสอนที่ไม่เน้นเนื้อหาวิชาการมากเกินไปจะทำให้ผู้เรียนรู้สึกอึดอัด เน้นทักษะและเทคนิคต่าง ๆ ที่นักเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ เข้าใจบริบทนักเรียน หาสินใหม่ ๆ ทันเหตุการณ์ที่นักเรียนสนใจมาปรับใช้” (ตัวแทนครูคนที่ 4, 2566)

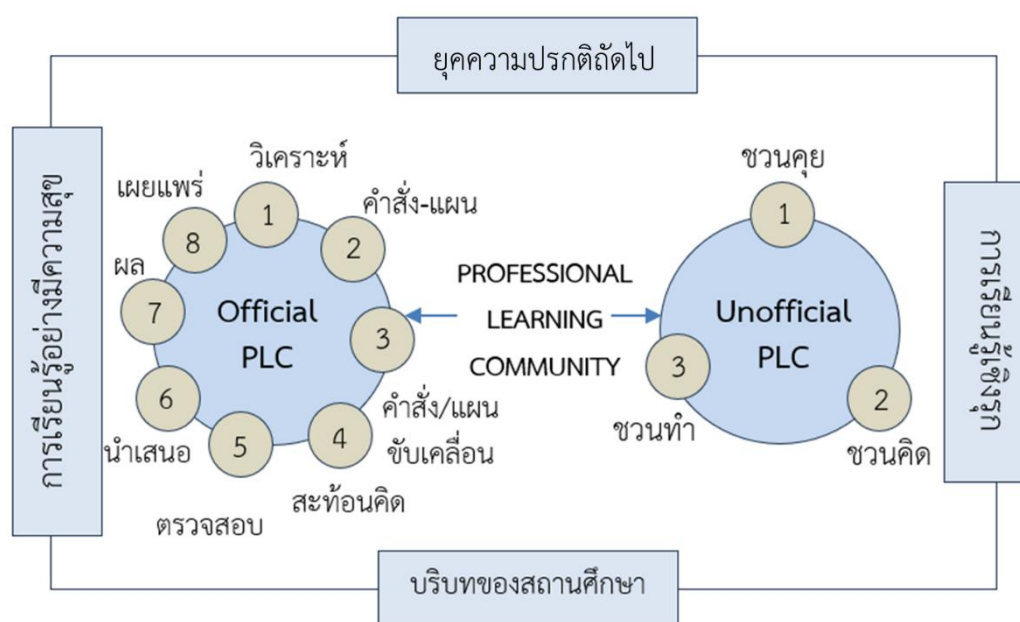
2.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในยุคความปรกติถัดไป จากการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขในยุคความปรกติถัดไป ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) ปัจจัยด้านครูผู้สอน บทบาทครูเป็นสิ่งสำคัญที่จะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้าน ครูในโรงเรียนเครือข่ายวิทยาคมจะต้องมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ให้ความสำคัญกับบทบาทการเป็นโค้ช (coach) การวางบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ (facilitator) สร้างบรรยากาศการเรียนรู้แบบร่วมกัน รวมถึงการเป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจ และสร้างความท้าทายต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขให้กับผู้เรียน 2) ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ความสามารถในการวิเคราะห์ถึงศักยภาพตามบริบทและสิ่งแวดล้อมและนำมาออกแบบเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นการใช้ทรัพยากรในพื้นที่ให้สอดคล้องกับความเป็นจริง และตรงกับความต้องการของผู้เรียน 3) ปัจจัยด้านผู้เรียน จะต้องเป็นผู้ที่กระตือรือร้น และค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง สร้างและพัฒนาไปสู่การเกิดองค์ความรู้ได้ด้วยตัวเองบนพื้นฐานประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ และจะต้องร่วมออกแบบและร่วมเรียนรู้ไปพร้อม ๆ กับสมาชิกในกลุ่มและครูผู้ดูแล และ 4) ปัจจัยด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เน้นการเรียนรู้เชิงรุก มุ่งพัฒนาทักษะการคิด การมีส่วนร่วม การสะท้อนความคิด และสามารถปรับประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

3. เสนอแนวทางการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสู่การพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีความสุข ในยุคความปรกติถัดไป โรงเรียนเครือข่ายวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม มีแนวทางปฏิบัติ 2 แบบ ได้แก่

3.1 แบบเป็นทางการ (Official PLC) ที่ดำเนินงานตามขั้นตอนที่สถานศึกษากำหนด ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์บริบท (Analyze) เป็นการจัดรวมกลุ่มเพื่อวิเคราะห์บริบท ปัญหา และประเด็นที่ต้องการพัฒนาตามหลักการศาสตร์แห่งพระราชฯ เข้าใจ - เข้าถึง - พัฒนา ขั้นตอนที่ 2 คำสั่ง/แผนการขับเคลื่อน PLC (Apply) เป็นการจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อร่วมกันวางแผนการขับเคลื่อนตามประเด็นที่ต้องการ ขั้นตอนที่ 3 ดำเนินการจัดกิจกรรม PLC (Apply) เป็นการจัดกิจกรรมตามแผนการดำเนินงานทั้งในชั้นเรียนที่พัฒนาการเรียนการสอน และนอกชั้นเรียนที่พัฒนาทักษะ สมรรถนะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามแผนการขับเคลื่อน ขั้นตอนที่ 4 การสะท้อนคิด ผ่านชั่วโมง PLC (AAR) เป็นการร่วมกันสะท้อนการผลที่เกิดขึ้นทั้งระหว่างการทำงานจนถึงสิ้นสุดการดำเนินงาน แล้วบันทึก Logbook ขั้นตอนที่ 5 ตรวจสอบ (Assess) เป็นการประเมินผลการดำเนินงาน หากสามารถจัดกิจกรรมได้เป็นไปตามแผนการดำเนินงานที่กำหนด ถือว่าเป็นความสำเร็จในการขับเคลื่อน แต่หากไม่เป็นไปตามที่กำหนดจะต้องมีการกลับไปปรับปรุงขั้นตอนการจัดกิจกรรมต่อไป ขั้นตอนที่ 6 นำเสนอและสรุปรายงาน (Assess) เป็นการนำผลการพัฒนามาเสนอในสถานศึกษาผ่านเวที

แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และจัดทำรายงานสรุปความสำเร็จ ขั้นตอนที่ 7 ผลจากการขับเคลื่อน PLC (Assess) ก่อให้เกิดเครื่องมือในการพัฒนางานครั้งต่อไป เช่น ชิ้นงาน วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) และนวัตกรรมครูผู้สอน และขั้นตอนที่ 8 การเผยแพร่ผลงาน (Assess) คือ การนำความสำเร็จที่เกิดจากการขับเคลื่อน PLC ไปเผยแพร่เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาที่มีบริบทใกล้เคียง

3.2 แบบไม่เป็นทางการ (Unofficial PLC) คือ การปฏิบัติงาน PLC แบบดูแลใจครูร่วมกันในสภาวะจำเป็น เป็นแนวทางที่สามารถทำได้รวดเร็วขึ้น รวมถึงการสร้างบรรยากาศในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จะมีความเป็นกันเองมากขึ้น เช่น การใช้ภาษาถิ่นในการสนทนา สร้างความเป็นกันเองยิ่งขึ้น มีขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ชวนคุย (Analyze, AAR) เป็นการเปิดบรรยากาศการทำงานร่วมกันอย่างเข้าใจ การสำรวจสุข - ทุกข์ การเสริมแรง และการเล่าการดำเนินงานและรับการสะท้อนผลในการปฏิบัติตนและทำงานที่ผ่านมา ขั้นตอนที่ 2 ชวนคิด (Apply) คือ การรับรู้ปัญหาหรือประเด็นที่ต้องการพัฒนาร่วมกันมาคิดเป็นแผนการทำงานอย่างง่าย การค้นหาตัวอย่างรูปแบบที่ประสบผลสำเร็จ และร่วมกันตัดสินใจเลือกวิธีการพัฒนาร่วมกัน ขั้นตอนที่ 3 ชวนทำ (Assess) คือ การนำวิธีการที่เห็นตรงกันมาร่วมออกแบบกิจกรรมในการแก้ไขปัญหาตามประเด็นที่ต้องการพัฒนา ร่วมกันจำลองการดำเนินงานจัดกิจกรรมก่อนที่จะนำไปพัฒนากิจกรรมจริง เพื่อตรวจสอบแผนการทำงานให้ได้วิธีการดำเนินงานที่ดีที่สุด โดยมีฐานคิดว่า “เพราะครูผู้สอนต้องมีความสุขก่อน ผู้เรียนจึงจะมีความสุขตาม” สามารถสรุปแนวทางการเรียนรู้อย่างมีความสุขในยุคความปรกฏิดไปได้ ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสู่การพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีความสุขในยุคความปรกฏิดไป

อภิปรายผล

1. การบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในยุคความปรกฏิดไป โรงเรียนเครือหวายวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด พบว่า การบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ ในยุคความปรกฏิดไปประกอบด้วย การมีวิสัยทัศน์ร่วมกันในการทำงานอย่างมีภาวะผู้นำ มุ่งพัฒนาคุณภาพผู้เรียน การเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพแบบกัลยาณมิตร พัฒนาการเรียนการสอนร่วมกันสู่วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ และมีการสะท้อนผลการทำงานและแลกเปลี่ยนการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของดูโฟร์ และคณะ (DuFour, R. et al., 2010)

ที่ได้สรุปแนวคิดไว้ว่า การรวมกลุ่มบุคคลที่มีเป้าหมายเดียวกัน และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการพัฒนาผู้เรียน และพัฒนาการทำงานร่วมกัน เกิดเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพภายในโรงเรียน และนำไปสู่การบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาที่มีคุณภาพ อีกทั้งยังมีการศึกษาของ วคินี รุ่งเรือง ที่ได้ศึกษาพบว่า องค์ประกอบของชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพมีองค์ประกอบ คือ 1) การมีวิสัยทัศน์ บรรทัดฐาน ค่านิยม วัฒนธรรมการทำงาน และความเป็นผู้นำร่วมกัน 2) การมีการมุ่งเน้นที่ผลลัพธ์ ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน และการเรียนรู้ของครูทั้งระดับบุคคล และระดับกลุ่ม 3) การมีการค้นหาแนวทางการดำเนินงาน วิถีปฏิบัติที่ดี มีเงื่อนไขที่สนับสนุนการเรียนรู้ และประยุกต์ใช้ความรู้ร่วมกันเกี่ยวกับการเรียนการสอน 4) การมีความรับผิดชอบ และความมุ่งมั่นในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และ 5) การมีการสะท้อนผลการทำงานและการแลกเปลี่ยนการปฏิบัติ (วคินี รุ่งเรือง, 2562)

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขในยุคความปรกติถัดไป โรงเรียนเครือข่ายวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขในยุคความปรกติถัดไป ประกอบด้วย 4 ด้าน ที่สำคัญ คือ ปัจจัยด้านครูผู้สอน ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ปัจจัยด้านผู้เรียน และปัจจัยด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นไปตามผลการวิจัยของ กรองทิพย์ นาควิเชตร และคณะ พบว่า เรื่องการพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การส่งเสริมความสุข ในการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม พบว่า มีปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ 4 ด้าน ประกอบด้วยปัจจัยด้านผู้สอน ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ปัจจัยด้านผู้เรียน และปัจจัยด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (กรองทิพย์ นาควิเชตร และคณะ, 2564) อีกทั้งยังมีการศึกษาของ Sergiovanni ได้กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเป็นการปฏิรูปการศึกษาจากห้องเรียนที่เล็กที่สุด แต่เป็นจุดสำคัญที่สุดที่ใกล้ชิดกับนักเรียน สร้างการเปลี่ยนแปลงให้การเรียนรู้ของเด็ก โดยครูต้องเป็นผู้ลงมือกระทำเองและเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งเป็นการรวมตัวที่เน้นปฏิสัมพันธ์และลดความโดดเดี่ยวของครูในโรงเรียนในการทำงานเพื่อปรับปรุงผลการเรียนของนักเรียน (Sergiovanni, T.J., 1994) และสอดคล้องกับ ขวลิขิต ชูกำแพง กล่าวว่า ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเป็นการรวมตัวกันของผู้บริหารและครูในการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งต้องเริ่มจากการมองเห็นคุณค่า วิสัยทัศน์ การเรียนรู้ และการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้อย่างสร้างสรรค์ (ขวลิขิต ชูกำแพง, 2565)

3. แนวทางการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสู่การพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีความสุขในยุคความปรกติถัดไป โรงเรียนเครือข่ายวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด พบว่า มี 2 รูปแบบ คือ แบบเป็นทางการ (Official PLC) เป็นรูปแบบดำเนินงานตามขั้นตอนที่สถานศึกษากำหนด และแบบไม่เป็นทางการ (Unofficial PLC) เป็นรูปแบบการปฏิบัติงานแบบดูแลใจครูร่วมกันในสภาวะจำเป็น ผลการดำเนินงานดังกล่าวเป็นไปตามผลการวิจัยของ วิราวรรณ เพ็ชรนาวา และทิพย์วรรณ สุขใจรุ่งวัฒนา พบว่า แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตวิภาวดีกรุงเทพฯ ซึ่งได้แก่ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพของครู นโยบายการบริหารของผู้บริหาร วัฒนธรรมองค์กรแห่งกัลยาณมิตร มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และการสร้างค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกันของครูและผู้บริหาร (วิราวรรณ เพ็ชรนาวา และทิพย์วรรณ สุขใจรุ่งวัฒนา, 2564) และการศึกษาของ ขวลิขิต ชูกำแพง กล่าวว่า หลักของกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเน้นการไว้วางใจต่อกัน การมีสัมพันธภาพที่ดีในวงสนทนา กิจกรรมทั้งหลายทั้งมวลใน PLC เป็นต้น กิจกรรมทั้งหมดมีเป้าหมายสำคัญเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครูให้สู่ผู้เรียนอย่างแท้จริง (ขวลิขิต ชูกำแพง, 2565)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาได้สะท้อนให้เห็นว่าการบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสู่การพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีความสุขจำเป็นต้องมีดำเนินการแบบมีส่วนร่วมจากผู้ที่เกี่ยวข้องในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อสะท้อนผลการดำเนินงาน และหาแนวทางในการพัฒนางานให้เกิดความต่อเนื่องในสถานศึกษา และเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างความสุขในองค์กรต่อไป ควรมีการสนับสนุนและการส่งบุคลากรเข้าร่วมการอบรมเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ และการสร้างความสุขต่อการจัดการเรียนรู้ให้มากขึ้น จะเป็นแนวทางสำคัญในการเสริมศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ในยุคความปรกฏิดไปให้ได้ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น การวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาวิจัยและพัฒนาแนวทางการเสริมศักยภาพกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในการพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีความสุข เพื่อให้เข้าถึงความต้องการในการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- เสกสันต์ พันธุ์บุญมี. (2565). Digital Transformation จาก New Normal สู่ Next Normal. เรียกใช้เมื่อ 12 ธันวาคม 2565 จาก <https://www.depa.or.th/th/article-view/digital-transformation-new-normal-next-normal>.
- โรงเรียนเครือหวายวิทยาคม. (2564). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report: SAR) ปีการศึกษา 2564. จันทบุรี: โรงเรียนเครือหวายวิทยาคม.
- กรองทิพย์ นาวิเชตร และคณะ. (2564). การพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การส่งเสริมความสุขในการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม. วารสารวิชาการสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย (สสอท.), 27(1), 48 - 62.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). คู่มือการอบรมการขับเคลื่อนกระบวนการ: PLC (Professional Learning Community) “ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ” สู่สถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- ชลิต ชูกำแพง. (2565). ชุมชนแห่งการเรียนรู้สู่การวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ตัวแทนครูคนที่ 1. (10 มิถุนายน 2566). การบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสู่การพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีความสุขในยุคความปรกฏิดไป : กรณีศึกษาโรงเรียนเครือหวายวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด. (วัชรินทร์ อุดหนองเลา, ผู้สัมภาษณ์)
- ตัวแทนครูคนที่ 2. (14 มิถุนายน 2566). การบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสู่การพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีความสุขในยุคความปรกฏิดไป : กรณีศึกษาโรงเรียนเครือหวายวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด. (วัชรินทร์ อุดหนองเลา, ผู้สัมภาษณ์)
- ตัวแทนครูคนที่ 4. (14 มิถุนายน 2566). การบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสู่การพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีความสุขในยุคความปรกฏิดไป : กรณีศึกษาโรงเรียนเครือหวายวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด. (วัชรินทร์ อุดหนองเลา, ผู้สัมภาษณ์)
- ผู้บริหารสถานศึกษา. (14 มิถุนายน 2566). การบริหารชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสู่การพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีความสุขในยุคความปรกฏิดไป : กรณีศึกษาโรงเรียนเครือหวายวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาจันทบุรี ตราด. (วัชรินทร์ อุดหนองเลา, ผู้สัมภาษณ์)
- ยาใจ พงษ์บริบูรณ์. (2553). การศึกษาแบบกรณีศึกษา: Case Study. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 33(4), 42 - 50.

- วคินี รุ่งเรือง. (2562). รูปแบบการพัฒนาคู่มือโดยใช้การพัฒนาบทเรียนร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพที่ส่งเสริมศิลปะการสอนของครู. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 23(1), 264 - 282.
- วิจารณ์ พานิช. (2559). บันทึกชีวิตครูสู่ชุมชนการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสยามกัมมาจล.
- วิราวรรณ เพ็ชรนา และทิพย์วรรณ สุขใจรุ่งวัฒนา. (2564). แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตวิภาวดี กรุงเทพมหานคร. วารสาร มจร การพัฒนาสังคม, 6(2), 93 - 107.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2563). จากวิกฤตสู่โอกาสของสังคมไทยในยุค COVID-19. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า.
- สายรุ้ง ธิตา และคณะ. (2559). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดจิตวิทยาเชิงบวก เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความสุข สำหรับนักศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, 5(2), 147 - 163.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579. กรุงเทพมหานคร: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานจังหวัดจันทบุรี. (2564). แผนพัฒนาจังหวัดจันทบุรี พ.ศ. 2566 - 2570. จันทบุรี: สำนักงานจังหวัดจันทบุรี.
- DuFour, R. et al. (2010). Learning by Doing: A Handbook for Professional Learning Communities at Work. (2nd ed.). Bloomington: Solution Tree.
- Sergiovanni, T.J. (1994). Building Community in Schools. San Francisco: Josey - Bass Press.